СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 2. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 5-го січня 1943. — No. 2. Jersey City, N. J., Tuesday, January 5, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ОГРАНИЧЕННЯ ДРУКАРСЬКОГО ПАПЕРУ І ПАЛИВНОЇ ОЛИВИ

ВАШИНГТОН. — Під кінець минулого тижня бюро адміністрації цін зарядило десять відсоткову обтинку друкарського паперу і стількиж паливної оливи. Кожна американська ґазета з першим лютого діставатиме десять відсотків друкарського паперу менше. Також всі домовласники діставатимуть по десять відсотків паливної оливи менше, не звертаючи уваги на те, що пайки оливи вже і так досить обмежені.

ЗАМКНУЛИ ШПИТАЛЬ З БРАКУ ОЛИВИ.

НЮ ЙОРК. — Ніпансит Біч Гаспител нюйорські міські власти звеліли замкнути, щоби в той спосіб заощадити паливної оливи. Той шпиталь міститься в Раковей і він приміщував 104 дітей. Дітей розміщено по інших шпиталях. З приходом літа той шпиталь буде знов відкритий. На тім замкненні, говорять міські власти, можна буде заощадити 300,000 ґальонів паливної оливи.

ПІДВИЩЕННЯ ЦІН НА МОЛОКО.

ВАШИНГТОН. — Бюро заряду цін дозволило молочним компаніям на терені Ню Йорку піднести ціни на молоко на один і два центи на кварті. Посадник Ля Ґвардія підчас своєї радієвої надачі „протестував" проти цеї підвишки. Він теж критикував вашинґтонські власти, кажучи, що занадто вони поділені в своїй компетенції розвязувати ріжні справи.

„ХУДЕ АЛЕ ЗДОРОВЕ" ЖИТТЯ.

ВАШИНГТОН. — Рада воєнної продукції, в порозумінні з військовими чинниками, заповіли, що ціллю в наступному році буде подвоїти воєнну продукцію. Згадана рада водночас перестерегла людей, що цивільне життя американців в цім новім році буде скромніше, під попереднього року. Буде менше ріжних продуктів і виґід. Життя буде „худе, але здорові", говорили згадані власти, себто, хоч буде багато річей менше, але буде подостатком всіх конечних продуктів, котрі складаються на добрий стан здоровля людей.

ПОВОЄННЕ ОЖИВЛЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Наукова інституція Брукінса оголосив свій бюлетень відносно повоєнного промислового оживлення. Цей бюлетень носить назву „Повоєнна депресія, чи оживлення?". В тім бюлетені говориться, що треба сподіватись по війні не депресії, але великого оживлення. Водночас згадана інституція перестерігає уряд, щоби по закінченні війни не пробував продовжати стислої контролі цін на ріжні продукти, бо контроля цін здавлюватиме розмах приватної підприємчивости.

НАГІНКА НА ДЕЗЕРТИРІВ.

ВАШИНГТОН. — Судові власти заповіли, що з першим лютого ц. р. вони розпічнуть широкі облави на осіб, котрі ховаються від війська, або дотепер не зареєструвались в поборових бюрах. Будуть також гостро карати за те, що хтось не подав зміни адреси. Кари будуть досягати десять тисяч долярів, десять літ тюрми, або одне й друге.

ЗАГАЛЬНЕ ПОДОРОЖІННЯ.

ВАШИНГТОН. — „Федерал резерв борд" заявив, що в теперішнім часі кожний мусить витратити шість долярів за ту річ, чи суспільну услугу, за котру в 1940 році платив пять долярів. Життя за той час подорожіло на 20%.

ҐУБЕРНАТОР ДЮЇ РОЗПОЧАВ ПРАЦЮ.

ОЛБАНІ. — Ново вибраний нюйорський ґубернатор з Републиканської Партії, Томас Дюї, розпочав своє урядування. Він поробив багато назначень на ріжні посади. А також виголосив програмову промову, в котрій заявив, що нюйорський стейт буде підготовлятися не лише до того, щоби якслід виконати свої обовязки звязані з війною, але й буде робити далеко йдучі підготовки, щоби покласти основи для повоєнного промислового оживлення.

ПОЛІЦАЙ В СВАРЦІ ЗАСТРІЛИВ ОДНОГО, ТЯЖКО РАНИВ ДРУГОГО.

БРУКЛИН. — Старий нюйорський поліцай, що має за собою 20 літ доброї поліцайської служби, в особистій сварці зо своїми двома знакомими, постріли одного смертельно, а другого тяжко поранив. Поліцая арештовано.

ПОВІНЬ У СЕРЕДНІХ СТЕЙТАХ МЕНШАЄ.

СИНСИНАТІ. — Ріка Огайо, котра в багатьох місцях повиступала з берегів і заляла прибережні околиці, починає вливатись знов у свої береги. Зливні дощі викликали повінь також в інших стейтах, зокрема в околицях Пітсбурщини. В деяких околицях десятки тисяч осіб мусіли опускати доми і ховатись в безпечні місця. Вода поробила шкоди на десятки міліонів долярів.

Тяжка Поразка Японців Біля Буни

АМЕРИКАНСЬКА КВАТИРА В АВСТРАЛІЇ. — Комунікат штабу ґен. МекАртура говорить, що союзні війська завдали японцям біля Буни, на східнім кінци острова Нова Ґвінея, тяжкий удар. Вони знищили японську укріплену базу в „Буна Мишин", вбивши при тім 650 японців. Лише маленькі японські частини залишились там, розсипавшись дрібними гуртками по нетрах. За ними тепер полюють союзні війська.

ЗАТОПЛЕННЯ ЯПОНСЬКИХ КОРАБЛІВ

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти повідомив, що американські літаки в полудневій частині Тихого океану затопили один японський нищитель, а один тяжко ушкодили, залишивши його на воді цілого в огни. Правдоподібно, що він теж мусів піти на дно. Зновуж американські субмарини затопили один японський нищитель і сім транспортових кораблів. Разом датепер американські субмарини затопили 112 японських кораблів. Підчас останніх днів американські літаки бомбардували на північи остров Кіску, і на полудни японський летунський майдан Мунда.

ШЛЯХ, ЩО ВІВ ДО ВІЙНИ

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту опублікував „білу книгу", в котрій подано ріжні документи відносно розвою дипльоматичних зносин між Америкою і Японією в передвоєнних роках. З тих документів виразно виходить, що Японія ніяк не хотіла піти на якінебудь уступки, а вимагала від Америки відступлення від всіх американських домагань. До якої степені були японці зухвалі, вказує це, що коли Америка наложила ембарго на старе залізо, що йшло до Японії, Японія внесла формальний протест проти того, хоч це потягнення мало чисто внутрішний характер.

ВУРҐІС КРИТИКУЄ ДАЄСА

ВАШИНГТОН. — Член комітету Даєса, Вурґіс, критикував голову того комітету, Мартина Даєса, за його звіт про працю комітету. Той звіт, говорив Вургис, це виключно робота самого Даєса. Він той звіт зготовив і предложив до затвердження, без дискусії, іншим членам комітету. В звіті Даєс гостро критикує деякі державні чинники і високопоставлених осіб, що ті не співпрацювали з ним у виполенні „пято-колюмністів", зокрема комуністів, з державних установ.

Де Ґолісти Хочуть Злуки з Жіром, але не з "Людьми з Віші"

ЛОНДОН. — Ґенерал Де Ґоль, привідник „воюючих французів", предложив Жіродові, північно-африканському командантові, стрічу для вироблення пляну кооперації „всіх французьких патріотів" з виключенням усіх „людей з Віші". Ґенерал Жіро, вже згодився на стрічу.

ФІНЛЯНДІЯ НЕ ХОЧЕ ВІЙНИ З АМЕРИКОЮ

СТОКГОЛЬМ. — Фінський премієр заявив на пресовій конференції, що Фінляндія ніколи не виповість війни Злученим Державам. Він висказав при тому надію, що ніякі нові події не погіршать відносин між Америкою й Фінляндією, котра вже має досить ворогів.

НАЦІСТИ ВЖЕ МАЮТЬ ПЛЯНИ ДЛЯ ФРАНЦІЇ

МОСКВА. — Господарський штаб маршала Ґерінґа вже виробив плян десятилітки для французької господарки. Цей плян обговорювано вже навіть на останній конференції Гітлера з Лявалем. За цим пляном, всякі промисли в північній Франції мають бути здержані „з військових зглядів" й перенесені до Німеччини. Виїмок мають становити тільки копальні.

ЄПИСКОП ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗАБОРОНИ БІБЛІЇ

ЛОНДОН. — Британська Радіова Карпорація переловила згадку німецького радія про протест єпископа Віртембергу до міністра пропаґанди Ґебельса проти напастей на християнство. В своїм листі єпископ каже, що націсти заборонили церкві видати Св. Письмо.

ПЕРЕРИВАННЯ ІТАЛІЙСЬКОМУ РАДІЮ

ЛОНДОН. — Коли з Риму подавано вістки про воєнні події, „голос духа" почав додавати після кожної вістки свої коментарі. Коли урядовий заповідач заявив, що „німці ведуть успішні контрнапади в Росії", „голос духа" додав: „Червона армія жене наперед". Коли заповідач сказав: „Мусоліні й італійці, рука об руку з Німеччиною, машерують до перемоги", „голос духа" додав: „Мусоліні мордує й жертвує італійські війська для ласки Гітлера". Прийшлося рядовому заповідачеві замовкти.

ЗИМА В СОВЄТАХ ДЛЯ НІМЦІВ ДУЖЕ ДОШКУЛЬНА. Це картина з совєтсько-німецького фронту, недалеко Сталінґраду. Згідно з совєтськими звідомленнями совєтські вояки зими не лякаються, а німці її не видержують, бо погано вбрані. Картина знята в тій хвилині, коли совєтські вояки почали наступати на німецькі оборонні лінії.

ВЕЛИКІ ПОВІТРЯНІ БОЇ В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Через болота всякі бої на суші в Тунісі просто здержані. Зате тим більше розпалюється боротьба в повітрі. Американські британські повітряні сили мали в суботу незвичайно успішний день. Американські летуни під командою ґенерала Дулитла знищили 23 ворожі літаки та ушкодили 34. Британські летуни зострілили 5 ворожих літаків.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ СТ. НАЗЕР.

ЛОНДОН. — Важкі американські бомбовики в товаристві 300 легких боєвих літаків налетіли на західню Францію й збомбардували доки й бази підводних човнів у Ст. Назер. Націстичні літаки навіть не виходили їм на зустріг. Дотепер над самим французьким портом ворожі літаки в більшому числі атакували американські літаки й звели з ними завзяту, але для них некорисну битву.

„ВОЮЮЧІ ФРАНЦУЗИ" З ЦЕНТРАЛЬНОЇ АФРИКИ В ЛІБІЇ.

ЛОНДОН. — Відділи „воюючих французів" перейшли поспішними маршами з центральної Африки, бо з тропікальної французької посілости в околиці озера Чаду, і перебивалися до Лібії, тут загрозили збоку відступаючі німецькі й італійські війська.

Хоча британське радіо вже заповіло, що ґенерал Монтґомері має вже починати велику офензиву, каїрське радіо каже, що в Єгипті нема ніяких признак, що така офензива вже почалася.

РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ ВЕЛИКІ ЛУКИ Й МОЗДОК.

МОСКВА. — Рядом переможних ударів російські війська заняли в минулу пятницю Великі Луки, стратеґічне місто на центральному фронті, положене 275 миль на північний захід від Москви, а 90 миль від лотишської границі.

Понеділковий комунікат російської армії каже, що російські війська заняли зісто й залізничу стацію Моздок, глибоко на Кавказі, та що тим самим вони поклали тверде заборолo поступові націстичних військ на нафтові терени в Кавказі. Моздок лежить усего 60 миль на північний захід від Грозного, кавказького нафтового центра.

СУПЕРЕЧКА З НІМЦЯМИ ЗА ВЕЛИКІ ЛУКИ.

МОСКВА. — Німецький урядовий комунікат заперечив російське донесення, що російські війська заняли Великі Луки. В відповідь на це російська команда заявила, що німецький комунікат є доказом, що „шарлятани головної кватири Гітлера" це „затверділі брехуни". Мовляв, німецький гарнізон у Великих Луках не проявляв ніякої акції й не ставить росіянам найменшого опору.

ГОЛОД І ХОЛОД ДАЮТЬСЯ НІМЦЯМ У ЗНАКИ.

МОСКВА. — У деяких німецьких полках на захід від Сталінґраду панує повна недостача поживи. За звідомленнями німців, що попали в російський полон, вояки часто зовсім ослаблені від недоїдання. Вони дістають 4 до 5 унцій хліба й одну миску зупи з кінського мяса на день. Вони кажуть, що вони вже майже поїли всі свої коні. Бранці виявляють, що війська терплять сильно від відморожень, спричинених головно через наглі вагання температури. Зимових плащів та соломяних покривал на чоботи, виданих німецькою армією ції зими, видно коло Сталінґраду дуже мало.

ЗНОВУ ПЕРЕМІНИ В НІМЕЦЬКІЙ КОМАНДІ?

ЛОНДОН. — „Лондон Нюз Кроникл" подає в телеґрамі зо Стокгольму, столиці Швеції, що ґенеральний пільний маршал Вільгельм Кейтель, начальник німецької головної команди, має незадовго бути усунений зо свого становища.

Шведські ґазети наводять виїмки з одної з націстичних ґазет, що мовляв один Гітлер знає, що німців чекає. Він тепер уже робить пляни літньої камманії. Він стоїть у постійнім звязку з Ромельом і Неринґом, командантом у Тунісі, та німецькими військами під Кавказам і Сталінґрадом. „Дня 20. квітня йому буде 54 роки й нема нічого дивного в тому, що під впливом важких і вирішальних проблєм, він почав сивіти".

НІМЦІВ ІРИТУЄ ПРИГАДКА НА 1918 РІК.

БЕРН (Швайцарія). — Німецька окупаційна влада проявляє всюди сильне подратування появою на мурах простої дати „1918!" Вона добачує в тому пригадку німцям, що цей рік подібний до того року з першої світової війни, коли непереможна до того часу німецька армія почала заломлюватися.

Німецькі окупаційні уряди переслідують за виписання цеї дати неменше, як за виписання букви „V", що її британці вживають за клич до перемоги.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

З Кінцем Року

Як до війни робилося з кінцем року перегляд минулого й робилося пробні прогнози майбутнього, то звісно говорилося передовсім про мирні досяги краю й світа. Від часу війни того рода перегляди й прогнози відносяться передовсім до війни. Конець року вже самий собою заставляє людину питатися: який був цей рік у перспективі дотеперішнього перебігу війни й яке його місце в переспективі майбутнього висліду?

Відповідаючи на це питання, приходиться нам пригадати собі на загально повторювану думку воєнних знавців, що, мовляв, як Німеччина не потрапить виграти війни до кінця 1942. року, то вона її вже не вспіє виграти ніколи. Рік 1942. уважали вирішальним для висліду війни, а до цього висновку приходили на тій основі, що коли противники Гітлера вспіють запобігти його перемозі до кінця 1942. року, то вони вспіють поволи його перемогти. Досі не сталося такого нічого, що могло би цю прогнозу ослабити. Навіть можна сказати, що останніми місяцями сталося багато такого, що цю ворожбу добре піддержує.

Вийде це передовсім зовсім маркантно з порівнання цеї війни з першою світовою війною. Тамту війну кайзер почав з того, що воював на двох фронтах, а за три роки довоювався він був до того, що зліквідував один фронт і кинув усю свою силу проти західніх аліянтів. Гітлер почав другу світову війну з того, що мав тільки один фронт, але за два роки довоювався до того, що має два фронти, а за три роки довоювався до того, що має властиво три фронти.

Очевидно, він починав війну на другому фронті з надією, що він упорається з Росією за одно літо, як упорався за пів осени з Польщею, і забезпечивши собі в цей спосіб тили, кинеться усею силою на Британію. Чим скінчилися ці сподівання, знаємо. Росії він першого літа не зломав, а за наступну зиму стратив багацько з того, що здобув. На друге літо знову пішов уперед, але з приходом зими почав ті території, добуті з великими втратами, відступати зо ще більшими втратами.

У цей мент виринає як найважніше питання воєнний настрій Німеччини. Який вплив має дотеперішній перебіг другої світової війни на німецький народ, на котрий спадає більшість тягару цеї Гітлерівської амбіції? Невжеж він може остатися так невилічимо сліпим, аби не бачити, що вся ця війна, яка за кличами Гітлера ведеться на те, аби добути для німців простір для життя, переміняється їм на простір для вмирання? Не вжеж він зовсім не догадується, що, не вигравши війни досі, він уже не вспіє її зовсім виграти? Якби навіть припустити, що німець цього не добачує, то в який стан душевний попаде він, коли нарешті й в його голові засвітає, що він цю війну програти мусить?

Волес про Мир і Світовий Порядок

Промовляючи на радіо з приводу вісімдесятьшестої річниці народження Вудро Вилсона, заступник президента, Генрі Волес, сказав, що „розпучливе змагання Гітлера завести на світі нацистичний лад вже перейшло найвищу точку і находиться на шляху до остаточного провалу. Коли нарешті режім Гітлера провалиться, а японські воєнні лорди будуть розбиті, то в історії світа настане цілком нова ера".

Далі Волес говорив, що „як війська Обєднаних Держав виженуть німців і японців з окупованих ними земель, то людям треба буде давати поміч і старатись відбудувати знищені ворогом країни. Він скритикував тих політиків, які стараються застрашувати американських людей тим, що нібито після війни Америка буде мусіла утримувати світ і сказав кілька терпких слів про те, що після першої війни короткозорі політики відказалися приймати довги в натурі і фабричних виробах, а наші американські вироби міняли за маловартні бонди.

Після війни, казав заступник президента, Америка матиме велику надвишку товару, який можна і треба буде міняти за сирівці нерозвинених промислово народів. Цим піднесеться їх життєвий рівень, а ми скористаємо більше, ніж як піднеслиб цло. Ізоляціоністи думають інакше. Ховаючись за стовідсотковий американізм, вони не хочуть бачити того, що ми лиш тоді найдемо ринок збуту на американські фабричні вироби, як інші народи на світі будуть багаті і матимуть защо наші вироби купувати".

Генрі Волес передбачує, що при відбудові світової господарки буде треба запобігти шкідливим економічним тертям і зорганізувати міжнародний суд, який зберігав би на світі мир. Він звернув увагу на питання безробіття, кажучи, що після війни буде треба уважати на те, щоби нас знов безробіття незаскочило неприготованими. Він сказав, що вже є думка аби „конгрес признав своїм обовязком давати людям нагоду працювати в такій самій мірі, як він уважає своїм обовязком признавати американським фармерам право відповідного доходу і робітникам право асекурації від безробіття".

Заступник президента пропонує, щоби відвічальність за вдержання людей при роботі взяли на себе правительство і приватні підприємці. Він вказав на те, що якщоб окремі працедавці тримали свої заводи в русі, то видатки правительства на безробітних булиб багато менші.

Пересічний робітник дивиться на справу так: „Коли люди мають заняття в фабриці в часі війни, то чомуб вони не мали праці в мирні часи?" Волес завважив, що без плянової акції при переході індустрії з воєнної продукції на цивільну, може наступити тимчасова криза, якій треба заздалегідь зарадити.

Говорячи про демократію, заступник президента Злучених Держав заявив, що бувший президент Вилсон старався забезпечити на світі мир спільними силами всіх держав, але це йому не вдалося. Однак це ще не значить, щоби знов цього не спробувати. Навпаки, ми мусимо це робити. „Якби ми про це забували, то робилиб таку саму помилку, якби не були приготовлялися до війни перед днем семого грудня 1941 року".

Волес каже, що в плянуванні повоєнного світа треба руководитись двома принципами — волею для всіх і єдністю цілей. Іншими словами: „кожний нарід повинен мати право самовврядування, але піддаватись центральній владі". Щось подібне, як є в Злучених Державах, де такий спосіб правління вже 150 літ є основою американської демократії... Обєднані Держави находяться в таких самих обставинах, як находилися Злучені Держави 150 літ тому. Вони шукають за формулою такого способу правління, на основі якої кожна держава малаб якнайбільшу свободу, але щоби не мала спромоги творити анархію, цебто, щоби свобода окремих держав плянованої спілки не загрожувала безпеченства всіх її членів". Обєднані Держави хочуть створити таку спілку держав, яка булаб звязана спільними економічними інтересами тісніше, ніж були звязані з собою американські кольонії в 1787 році.

Щоби в повоєнній світі панував спокій, сказав Волес, „треба дати окремим державам максимум самовврядування, а мінімум центральної влади. Народи світа мають тепер нагоду збудувати міцні основи мира, такі самі, про які мріяв Вудро Вилсон. Його думки не здійснились, бо світ ще не був до того підготований".

Закінчуючи свою промову, заступник президента сказав ще таке: „Нова демократія дасть нам волю; таку волю, про яку ми навіть ніколи не думали. Але треба, щоби кожний з нас виповняв свої обовязки з щирого серця. Тоді матимемо нагоду ділитися обовязками і відповідальністю, ділитися приємністю, яку відчуває людина тоді, коли робить щось доброго і користного.

„Якщо ми будемо спільно до того стреміти, то це вдійсниться і вийде на користь звичайної людини; тої людини, що бажає жити в новім світі, в якім вона малаб економічне забезпечення. Цього нині бажають міліони людей, які кладуть свої голови на полях боїв за те, щоб на світі було краще жити". (О. В. І.)

ГАРНІ КЛИЧІ І ДІЙСНІСТЬ

Приємно читати, чи слухати високих державних мужів, коли вони говорять про „чотири свободи", про братерство, народів, про демократію й рівні економічні можливости для всіх людей цілого світу. Ті ідеї малиб бути здійснені по переможнім закінченні цеї війни. Хто мав нагоду зазнати гнету, наруги, терпіння від ріжних деспотів, той з великою полекшею на душі читає, чи слухає тих гарних слів.

Але коли ті гарні слова відносяться лише до деяких деспотів, а не до всіх; коли деяких жахливих деспотів, із закровавленими руками, державні мужі залишають у спокою, а навіть зараховують до „демократії" та накликають свій край до повоєнної співпраці з ними, то по спині пробігає мороз. Глум це чи несвідома наївність? Бо як можна сподіватись, щоб якийсь деспот, котрий міліонами мордував людей, виморджував їх голодом, концентраційними таборами, засланням, тюрмами, міг служити корисно свободолюбним кличам і стояти на сторожі ось тих високих кличів? Як можна сподіватись, що свободу релігії охоронятиме той режім, який в нелюдський, звірячий спосіб висміває Бога, релігію, безсмертність душі і ціле позагробове життя? Як можна сподіватись, що вчені, мистці й інші провідні люди на ріжних ділянках людського життя матимуть свободу творити духові цінности, коли ті деспоти, дошукувались „зради держави" навіть в словниках, чи в математичних науках? Як можна ставити їх сторожами перед святинями наук, коли вони самі в варварський спосіб стосами спалювали і далі спалюють книжки в своїх святинях науки?

А всетаки багато державних мужів Америки і Британії, а серед них навіть деякі високопоставлені церковні провідники, як ось Кантерберський архиєпископ, виділяють деяких світових деспотів і радять демократіям з деякими деспотами по війні співпрацювати. Щоб свою пропозицію зробити стравною для широкого загалу, вони включають деяких деспотів до кола демократичних свободолюбних народів і трактують їх вповні як свободолюбних демократів.

Таке діється нині. І як цьому зарадити? Сховати в пісок голову і сказати: „Ми не признаємо цього?" Події покажуться сильнішими від того жесту безсилля і коли може не зваляться нам на зариту в пісок голову, то певно зваляться нам на хребет. Тому вже краще не замикати перед ними очей, а глянути просто в обличчя небезпеці і витягнути з цього реальний висновок.

Обєднані Держави мусять цю війну виграти і її виграють. Для нас, як американців, це найголовніша ціль. Також є така правдоподібність, що по переможнім закінченні цеї війни Обєднані Держави навяжуть тісні звязки з „диктатурою пролетаріяту" і будуть з нею співпрацювати в ціли вдержання на світі „демократії, справедливости, свободи, рівности". Чи до такої співпраці напевно прийде, не можна сказати тому, що з „диктатурою пролетаріяту" може ще статись і таке, що сталось з царською імперією підчас першої світової війни. Проте краще, коли ту можливість ми відкинемо і скажемо, що по війні советський режім вдержиться таким, яким він сьогодня є.

Чи серед таких обставин для свободолюбних кличів буде краще, коли тісна співпраця з Советами буде існувати, чи буде гірше? Чи краще булоб, якщоб по закінченні війни Совети остались поза границями приязни з Америкою і Британією? Чи може для народів, що живуть в границях Советів і прагнуть волі краще буде, коли Совети будуть притягнені до тісної співпраці?

Це важне питання, на котре свободолюбні особи повинні собі виразно відповісти. Ми бачимо, що в Америці деякі групи, з червоним забарвленням, дуже тягнуть до співпраці з Советами. Але вони водночас представляють, що советський режім це ідеал демократії, це щось таке, чого не лише не треба змінювати, чи реформувати, а навпаки, на нім взоруватись і наш тутешний лад так само перебудовувати. Цього роду люди не добра бажають Америці і всім тим високим ідеалам, про котрі так багато нині говорять ріжні державні мужі. Та є ще інші особи, що теж закликають до співпраці з Советами, але вже не кажуть що советський режім найкращий. Навпаки, вони натякають, що той советський режім, втягнувши його до тісної співпраці з свободолюбними народами, можна буде зреформувати. Ці другі люди, на нашу думку, краще поступають від перших і вони не є ворогами високих свободолюбних кличів. Так видається, що по переможнім закінченні війни й вдержанням советського режіму, таки краще буде, коли той режім буде притягнений до співпраці, бо тоді можна буде примінити до нього певний моральний натиск і змусити його не робити того, що в різкий спосіб противиться високим засадам. Залишивши його в ізоляції, як це було по першій світовій війні, залишиться йому теж цілковито вільне поле робити те, що він уважає за відповідне, а що по першій світовій війні потягнуло за собою лише на українських землях біля шість міліонів жертв в людях й незмірного терпіння для всіх людей.

Підсумовуючи сказане, можна твердити, що в остаточному результаті державні мужі Америки і Британії таки добре роблять, що нині багато говорять про свободолюбні основи, на котрих має бути перебудований повоєнний світ. Можна навіть припускати, що вони добре роблять, коли до демократичного кола держав включають Совети. Бо чимбільше вони говоритимуть про ту свободу і чим виразніше будуть ту свободу окреслювати, тим виразніше по війні люди будуть розуміти і бачити де та свобода є, а де її бракує. Бо вічно дурити людей на світі не можна. Як довго до Советів не міг передістатись ніякий журналіст, щоб на місці описати те, що там діялось; як довго в Советах карали смертю навіть за невинні звязки з закордоном, так довго можна там було обдурювати людей до неймовірности. Але коли наступить тісна співпраця, то цього робити не буде можна. Бо вже сама заборона журналистам поїхати в котресь місце, означатиме, що щось зле в Советах. Тісний звязок з західною цивілізацією розмягчуватиме ті основи деспотизму, на котрих побудовано ту „диктатуру пролетаріяту". Дивлячись на справу з того боку, можна мати кращу думку і про повоєнне замирення. А водночас можна щераз заключати, що тут є ще великий терен для праці в тому напрямі, щоб ті високі ідеали, про котрі нині так багато говориться, були здійснені в кожнім кутку світу.

ІВАН ФРАНКО

Основи Суспільности

Повість

21)

Правда, він так само критично відносився й до інших верствів та установ суспільних, загалом до всіх тих, котрих називав „дармоїдами". І коли отак не раз у кузні, гримаючи могутним молотом об розпалене залізо, подразнений оповіданнями людей про ріжнородні кривди та утиски, коваль Гердер почне було зразу злегка, лагідно, напівіронічно, а дедалі із щораз більшим жаром та запалом перебирати ріжні болячки мужицького життя, ріжні недомагання мужицької думки, то голос його при тім ставав міцний та дзвінкий, як нагострена сталь, роздавався чутко понерез стук молотів, стогнання міха, прискання іскор і скрип польників, і такимиж яркими, прискаючи іскрами западав у людські душі. Слухаєш було його інколи в отій напівтемній кузні, що мала тільки одні двері, а ні одного вікна, і в уяві твоїй мимохіть устає картина широчезної, дикої цілини, покритої буйною хоптою, лопушшям та кропивою. А по тій цілині якась таємна, незрима рука веде плуг — нехитрий, звичайний хлопський плуг, з добре наставленим, блискучим лемешем і з таким же переднім залізом, що немов півмісяць одним гострим рогом впивається в землю. І йде той плуг звільна, важко та рівно й невпинно, скрипить інколи у твердому грунті, хрустить лемешем об камінці та недогнилі пеньки, але йде все далі й далі, підриває коріння хопти, ломить цілину, вивертає за собою товсту, рівну скибу. З Гердерової кузні йшли такі плуги, клалися такі скиби не тільки по оцих справжніх неперeглядних чорноземних полях довкола, але також по запущеній, занедбаній цілині народної думки, народного духа.

— Знаєте що, Гнате? — обізвався о. Нестор, зупинившися перед ворітьми ковалевої фортеці, і, знявши капелюх із голови, кратковaною хусткою почав обтирати піт, що густими краплями повиступав на його лиці, карку й величезній лисині, котрою світилося все його тімя. — Ніяково мені йти на обістя цього єретика. Недавно я ганьбив його й заказав йому, що доки не поправиться, то я й слова до нього промовити не хочу, а ввійшовши на його подвіря, я міг би його здибати, а тоді вже, звісно, прийшлось би говорити. Та чи не ліпшеб ось що зробити. Я ось тут зажду на вулиці, а ви підіть та й викличте свою Маланку.

— Та ні, прошу єгомостя, — відмовив Деменюк. — Коваль ще в церкві, я його бачив. А по церкві він певно піде до ради громадської. Прошу, най уже єгомость ідуть! Зайдемо в садок, там є лавка, то можуть єгомость сісти. А я Маланку зараз покличу.

— Дужеб мені не хотілося... Ну, та вже нехай... Бо ти знаєш, який це чоловік отой коваль. І як таких людей земля свята носить... — воркотів о. Нестор, дуже нерадо вступаючи в ковалеве обістя.

— Та щож, прошу єгомостя! Видкося, на щось і їх Пан-Біг потребує, коли їх держить на світі та й ще дає їм силу, веселість, здоровля, маєток та й ще отаких дітей, як Максим.

— А... Максим... Максим ковалів... Це справді добра дитина, славний хлопець. Але не ковалева це заслуга, ні! І не думай, щоб усе оце Бог йому давав за його заслугу. Ні, це тільки на пробу йому... чи отямиться, чи скрушіє перед Богом... До часу це все, Гнате, до часу! А мене час... не хочу пророкувати, але чую це... хто доживе, той побачить. Не може то бути, щоб Бог не покарав такого грішника.

— Правду сказавши, прошу єгомостя, коваль дуже добрий і чесний чоловік, — несміло промовив Деменюк.

— Добрий і чесний!—скрикнув о. Нестор. — І ти це мовиш, Гнате? Як може бути добрий і чесний, хто в Бога не віруе?

— І в Бога він вірить і молиться, це я добре знаю, — знов трібував сперечатися Деменюк, провадячи попід руку о. Нестора вузькою стежкою в садку, протоптаною серед високої трави, до лавки, що стояла під величезною розлогою грушею.

— Ні, ні! Не вірить він у Бога! — змагався о. Нестор. — Бо якби вірив, то би слухав того, що Бог приказує. А молиться тільки з гордощів, як той фарисей у евангелії, щоб люди бачили.

Деменюк не змагався далі, але, посадивши о. Нестора на лавці в холодку, пішов до хати, щоб викликати Маланку. О. Нестор сидів, похиливши голову, руками опертий на паличці й без голосу рухаючи устами, немов у дусі торочив і далі своє нарікання на ковалеву безбожність. Погляд його непорушно спочивав на одній луком зігнутій стебелинці, по котрій звільна та невпинно повза товста, зеленкувата гусільниця, бажаючи добратися до сочних листочків її цвітової корони, щоб її обгризти лакомими зубами.

„Отак і по нас повзе та надвигається, що кому суджено!" — мигнуло в голові о. Нестора, і якась дрож пройшла по його тілі. Може це було від холоду, що стояв у саду, від тої вогкости, насиченої запахом трав і цвітів, що клубилися в тіні вікових дерев; але о. Несторови зробилося моторошно. Душу його, зворушену розмовою про коваля, оця невинна гусільниця збентежила ще дужче. Він витріщив широко очи і вдивився. Гусільниця, мов під лупою, росла в його очах, робилася здоровенною та могучою, заслонювала й садок, і хату, і все своїм товстючим зеленкуватим тілом, грозила зажерти не пару листочків марного цвітка, але всі думи, всі помисли, всі бажання о. Нестора.

(Дальше буде).

Дж. Малей.

Полювання на Ворога

ВАШИНГТОН, (ОНА). — Нинішня війна вимагає ріжного способу воювання. Особливо від американських вояків, які бються на островах Тихого океану і в африканських джунґлях. На цих воєнних теренах нераз треба полювати на ворога одинцем або маленькими гуртками. Як вояк передістанеться на ворожу територію, себто поза ворожу лінію, то він мусить вести себе не лиш так, щоб його не вбили, але наробити ворогови якнайбільше шкоди і щасливо вернути до своєї армії. В такім випадку вояк діє на свою власну руку. Він робиться мисливцем і полює на ворога там, де такий цього найменше сподівається.

Для такого способу боротьби з ворогом є спеціяльні навчання. В першу чергу кожний вояк-мисливець повинен бути обзнакомлений добре з тереном, на якім ведеться боротьба. Мусить знати дещо про дерева, трави, дикі овочі, тощо. І американські вояки це знають. Їх вчать розріжняти трійливі овочі від добрих, бо нераз буває так, що вояк буває на ворожій території довший час і мусить живитись тим, що сам може на місці роздобути. А в диких лісах або в пустинях, в яких тепер американці воюють, це не легка справа. Необзнакомлена з тереном людина може на самоті пропасти. Для того в армії на цю справу звертають спеціяльну увагу. Кожний вояк-мисливець знає все, що треба знати в данім випадку і на данім терені, де відбуваються бої.

Військове командування вчить, що як вояк-мисливець найдеться на ворожій території, то в першу чергу повинен бути добре закамуфльований. Цебто приспособлений до окружаючої його природи. Його обличча мусить бути брудне, замазане, щоби від його в день не відбивалось сонце. Він мусить вміти вкопуватись в землю, дикуватися і переходити з місця на місце тільки вночі. Американський вояк-мисливець знає чи і де в такім випадку треба спати, як ходити, щоби ворог не вчув, що біля нього є жива істота і вміє дуже вправно стріляти. Це факт. На такі справи в армії звертають велику увагу і приготовляють вояків до такого способу боротьби на всіх фронтах.

Це, такби мовити, є частинна партизанка, до якої наш спеціяльний мисливець мусить бути добре підготований. Він знає де більш менш може скриватися ворог і почім його можна пізнати. Особливо в нетрах островів Тихого океану. Про це може посвідчити капітан Мелвин Цульц з Мускіґен, Мишіґен. Він каже, що його хлопці, Чарлз Жук з Біг Репидс, Мишіґен, і Джан Камбс з Чатануґа, Тенесі, полюючи на ворога в джунґлях Нової Ґвінеї, зліквідували в такий спосіб 39 ніпонців. Жук 22, а Камбс 17.

Капітан Шульц каже, що Чарлс Жук є дуже доброї вдачі. Тихий, послушний і дуже пильний вояк. Він ніколи не любить хвалитись своїми подвигами і не бажає того, щоб його хто другий хвалив. Однак його воєнні пригоди заслугують на те, щоби про них знали всі американці. Капітан Шульц оповідає, що одного разу він пішов з Жуком в джунґлі на розвідку. Довкола нас панувала незвичайна тишина. Ми ступали дуже обережно й дісталися під саму лінію ворога. Жук зауважив неприятеля і прошепотів: „Пане капітан, дивіть ось там ворог. Я не можу добути свого ручного ґраната". В той момент над нашими головами засвистіли ворожі кулі і ми впали долів. А ворог стріляв далі. Кулі падали біля нас як град. По якімсь часі ніпонець перестав стріляти. Здається думав, що нас повбивав. Ми лежали в траві й з місця не рушалися. Нарешті Жук не витримав і каже: „Пане капітан, позвольте, я піду на лови". І пішов. Не ногами, а посовгався на череві. Робив це так зручно, що ніодна травичка не похитнулась. Нарешті чую вистріл карабіна. „Вже не будеш катюго нас довше переслідувати", проговорив Жук і вернувся до мене. Був спокійний і зрівноважений так, якби нічого важного не сталося. Цього випадку, говорив капітан Шульц, я ніколи не забуду. Жук вратував моє життя.

Але на цім пригоди Жука не кінчилися. Він часто любив полювати на ворога і вдавався далеко в джунґлі, щоби даватися ніпонцям взнаки. Ніхто не був такий зручний і відважний, як тихий і непоказний Жук. Було піде в ліс і за кілька годин принесе доказ, що стягнув з дерев кілька ніпонських „снайперів". А восьмого грудня за одним замахом Жук вбив вісім членів ніпонської патрулі. Сам їх найшов і сам з ними справився. Тихий і непоказний Чарлс Жук є нині гордістю цілого полку. Всі його шанують і поважають.

Другий по Жукови є Джан Камбс. Він за одним замахом вбив сімнадцять ніпонців. Одного разу маленький відділ американського війська вибрався, щоби перейти на другий бік нашого острова і не допустити японців до висідки. Як ми проходили ліс, то нас завважила японська патруля і почали стріляти. Вогонь був дуже сильний і ми не могли далі рушитися. Джан Камбс відбився від нашого гурту і поліз на череві до того місця, звідки падали ворожі стріли. Ніпонська патруля заховалася в яму і звідти стріляла. Камбс повзся лісом аж доки не заскочив ніпонців ззаду. Правда це взяло трохи часу, але нарешті справа скінчилася тим, що Камбс, зайшовши японську патрулю з противної сторони, отворив огонь і знищив сімнадцять вояків за одним замахом.

Він також є примірний вояк. Такий тихий і послушний як Жук. Але як прийде до боів, то вони обидва перші йдуть в огонь і дуже добре з ворогом справляються. Люблять на нього полювати і нищити.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. О., Ню Йорк, Н. Й. — В дописі про створення Обєднаного Комітету в Ню Йорку, поміщеній в „Свободі" 24. грудня 1942, зайшла помилка. Там було поміщено, що предсідник зборів заявив, що „є заступлених 90% нашої нюйорської організованої громади". А мало бути, що „крім інших організацій, є заступлених 90% нюйорської союзової громади".

СОВЄТСЬКИЙ ВОЄННИЙ СТРАТЕҐ. —Плян цьогорічної совєтської офензиви виготовив маршал Борис М. Шапошников, років 60, начальник совєтського генерального штабу. Його батько був за царату малим урядовцем, а сам він служив у царській армії. Вибився за совєтської влади. Його учнями мають бути Ворошилов і Буденний.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

А. Н. (Бейон, Н. Дж.).

НЕ ЗАБУДЬМО В ЧАСІ СВЯТ ЗА ДІМ СТАРЦІВ!

Читаючи українські часописи шукаю завжди за тим, чи хто не відізветься в справі долі українських старців в Америці, що не мають ні сили до праці, ні засобів до життя. А тим самим, чи не згадає за **Дім Старців у Слотсбурґ, ведений Сестрами Служебницями Преч. Діви Марії.** Бо хто був у тім Домі, зокрема хто був на його посвяченню дня 4 липня, той ніколи не забуде тих прекрасний вражінь, що їх залишає той Дім на кожному, хто його відвідав і оглянув. І не можна забути за ту величезну працю і ті труди і кошти, що їх треба було доложити, щоб дісталась в українські руки така прекрасна установа, якою маже сміло гордитись кожне українське серце. Це прямо чудо, що цей Дім вдержується, очевидно в першу чергу завдяки справжній великій посвяті Сестер Служебниць, що посвятились Богови і тій справі. Та все те може вичерпатись, коли всі ми не доложимо жертв, щоб вдержати оте велике добро, набуте при помочі випрошених, головно не-українських, жертв.

В домі вже має приміщення кілька наших старців, чи старушок, але, як знаємо, є багато таких, і буде їх ще з кожним роком більше, що повинніб знайтися в тім Домі Старців. Сестри самі господарять, перуть, прасують, чистять, варять, годують, піклуються хорими, бо помічників не мають. Є їх мало, замало на таку велику працю. Але виконують її з великою посвятою, разом з своєю молодою Настоятелькою, що сама ще й веде всю канцелярійну роботу. Ніхто з них не бере ніякої заплати. Маєтків ніхто не збиває. Тільки всі вони бажають мати стільки, щоб можна поратувати немічних старців. А неодин з нас може вже є а як не є, то може скоро буде в такому положенню, що ось такий Дім Старців буде для нього благословенством. Чиж не подумати нам усім над тим великим добродійством теж і в дні Різдва Христового й не зложити від себе щирої жертви на ту добру ціль? Чи не подумати про це нашим організаціям, священикам, професіоністам, бизнесменам, словом — усім нам! Цеж українська інституція і вона повинна бути дорога кожному з нас, бо це наша потіха, це слава нашого загалу в Америці. Вона є в добрих і чесних руках і є поставлена на доброму фундаменті. Але ще має довги, які треба сплатити. Ще має тягарі, які треба Сестрам облекшити. Зробім це, щоб та прекрасна українська установа остала навіки в українських руках і розвинулась в такий спосіб, щоб могла пригорнути до себе усіх наших старців в такій хвилині, коли вони такого поратунку якнайбільше потребують, а деінде його дістати не можуть. Тому не пожалійм о зложити на ту ціль нашої різдвяної жертви! І шлім її на таку адресу:

Sister Superior Victoria
St. Mary's Villa
Sloutsburg, N. Y.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Користаймо з доброї музичної студії.

Ми звикли чути, що український нарід дуже музикальний. Воно так і є, хоч нігде правди діти українські музичні таланти мало використані. В старім краю не було до цього нераз доброї нагоди, а ще частіше засобів. Та інакше мається справа в Америці. Тут ми повинні дбати, щоб те покоління, що тут родилось, ось ці таланти не марнувало. Ось тому саме треба памятати, що треба нам користати з таких музичних студій, до яких без сумніву належить Музична Студія проф. Г. Тучапського (101 W. 78th St., N. Y. City). Проф. Тучапський це бувший оперовий співак, що набув глибоку музичну освіту в колишній Імператорській Консерваторії в Петрограді, а потім ще й в Італії. Свого часу вчив він співу в славнім Музичнім Інституті ім. М. Лисенка в Києві, а вже найбільше відоме його імя українському загалови з його педаґоґічної праці, звязаної з Українською Республиканською Капелею, що то обізджала світ під проводом Олександра Кошиця.

ЙОНҐСТАВН, О.

Орґанізаційна праця.

В неділю, 27. грудня ц. р. відбувся річний мітінґ братства св. Івана Хрестителя, 230 в. У. Н. С. На тім мітінґу серед своїх членів був теж присутний орґанізатор У. Н. Союзу, п. Дмитро Білецький. Мітінґ відкрив заступник предсідника, п. Іван Баґан, бо сам предсідник внаслідок довгої праці не міг прибути на час. Приявних було багато, поверх 80 членів, себто половина відділу. А це не аби яка подія. Від десяти літ не було такого мітінґу.

Заки приступлено до порядку нарад прийшов предсідник і перебрав дальше ведення. Урядники здавали звіти зо своєї праці. Першим здавав предсідник. Він сказав, скільки майна і членів він застав у відділі, а скільки тепер передає новому урядови. Він подякував членам за довіря і співпрацю. Дальше здавав свій звіт фінансовий секретар. Він прочитав зіставлення приходів і розходів за минулий рік. Залишилось на чисто в відділовій касі — $737.59. Нових членів в цім році прибуло 24. Він застав в відділі 112 дорослих членів і 56 дітей, себто разом 168, а тепер передав 155 дорослих членів і 70 дітей, себто всіх членів 225. За ті два роки відділ зріс на 57 членів, а каса на $776.21. Він теж подякував членам за довіря. Опісля звіт здавав касієр і заявив, що його книги годяться зо звітом секретаря. Далі предсідник покликав контрольну комісію, що складається з трьох членів. Всі члени комісії були приявні. Вони заявили, що перейшли всі книжки і нігде не знайшли ніякої помилки, защо дали урядникам признання. С. Ворожбит поставив внесок, щоб дати всім урядникам і контрольній комісії вотум довіря. Внесок перейшов одноголосно.

Предсідник подякував членам за довіря і приступлено до вибору нового уряду. С. Ворожбит забрав слово і поставив внесок, щоби вибрати наново цілий уряд на черговий рік, бо в минулім році він якслід вивязався зо своїх обовязків. Внесок перейшов одноголосно і на черговий рік вибрано всіх тих самих урядників.

Тепер вивязалась дискусія над ріжними орґанізаційними справами. Зайшли такі ухвали: відділ має закупити на 1,500 воєнних бондів. $10 призначено на Червоний Хрест. Всім членам, що є при армії, мають бути вислані дарунки. Поручено урядникам постаратись про свій приют, на Савт Сайд. Бо всі дільниці мають де сходитися, тільки дільниця на Савт Сайд не має. Урядники обіцяли, що докладуть всіх зусиль, щоби в порозумінні з іншими орґанізаціями здибати для савтсайдців приміщення, щоби всім було вигідно сходитися. На тім закрито мітінґ.

До уряду відділу належать: Іван Бріяц, предсідник; Іван Баґан, заступник предсідника; Іван Павловський, секретар; Іван Гормич, заступник секретара; Михайло Мушинський, касієр; Іван Доровський, заступник касієра; тростісти: Ілія Сухий, Іван Дубас; контрольна комісія: Ілія Сухий, Іван Дубас, Йосиф Білик.

Мітінґи мають відбуватися в другу неділю в місяци. Перший мітінґ припадає на 10. січня 1943, в год. 2. пополудни, в У. Н. Домі, 525 Райен вул. Проситься всіх членів зійтися на цей мітінґ, бо будуть важні справи до полагодження, серед них справа будови своєї галі.

За Уряд Братства:
Іван Бріяц, предсідник,
Михайло Мушинський, касієр,
Іван Павловський, секретар.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 379, відбудуться в неділю, 10. січня, в год. 12:30 пополудні, в церковній гали св. О. Николая при Оклей і Райс ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Члени, що довгують, мають прийти і вирівнати свої залеглости, або будуть суспендовані. — Г. Бобик, пр.; М. Федінський, кас.; В. Пилипів, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 75, відбудуться в неділю, 10. січня, в год. 1. попол., в гали У. Н. Дому при Мартін ул. Просимо членів прийти на збори і принести з собою рахунок, скільки закупив бондів; це потрібного для річного підрахунку в гол. канцелярії. Також напоминаємо членів, котрі мають затягнені позички на свої грамоти, щоби по зможности сплачували свій довг. На 1943 рік вибрано той самий уряд, що був у минулім році. Просимо тих членів, що платять свої вкладки наперед, річно чи піврічно, щоби приносили свої вкладки на збори. — За уряд: П. Костирка, пр.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Тов. Згода, від. 294, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. січня, в год. 8. ввечір, в гали де звичайно. Просимо всіх членів явитись на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо, щоби прийшли і вирівнали свій довг, бо за довгуючих не будемо висилати вкладок. Член, що не прийде на ці збори, заплатить кару згідно зо статутом. — Я. Салій, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 132, не відбулись тому, що не було досить членів. Тому річні збори відбудуться в неділю, 10. січня. Буде справоздання уряду і вибір уряду на 1943 рік. Котрий член не явиться на цих зборах заплатит кару 2 доляри, а урядник 5 долярів. Тому просимо прийти на збори і привести нових членів. — За уряд: Гр. Куницький, предс.; Д. 8ова, фін. секр.; Й. Несторович, кас.; В. Коскодан, рек. секр.

ВИЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що на річних зборах 13. грудня 1942 р. вибрано такий новий уряд: І. Онищак, предс.; М. Кащин, заст.; І. Гренчишин, фін. сек.; І. Цеплий, заст.; М. Мітцел рек. секр.; Л. Худоба, кас.; П. Кравчак, заст.; контрольори: Т. Гриньків, І. Мельник, І. Капостинський.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 284, відбулись 13. грудня. Вибрано уряд на рік 1943: Микола Гудима, гол.; Петро Ломіковський, заст.; Олекса Петришин, касі.; Петро Гудима, заст.; Іван Василюка, секр.; Іван Щурик, заст.; контрольори: Роберт Бокстон і Іван Тимкович; комітет хорих: Петро Магац і Іван Тимкович; Ст. Щурик, дверник. Збори будуть відбуватись у кожну другу суботу по першім в гали У. Н. Дому, 1020 Норт 9. Стр. — За уряд: Н. Гудима, гол.; О. Петришин, кас.; І. Василюка, секр.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 330, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що збори відбудуться в неділю, 10. січня 1943, в годині 2. пополудні, в гали У. Н. Дому. Просимо всіх членів прийти, бо контр. комісія здасть справоздання за 1942 рік. Просимо членів платити місячні вкладки на час. Вибрано такий уряд на 1943 рік: Іван Андрієшин, предс.; Дмитро Тимків, кас.; Микола Паламар, секр.

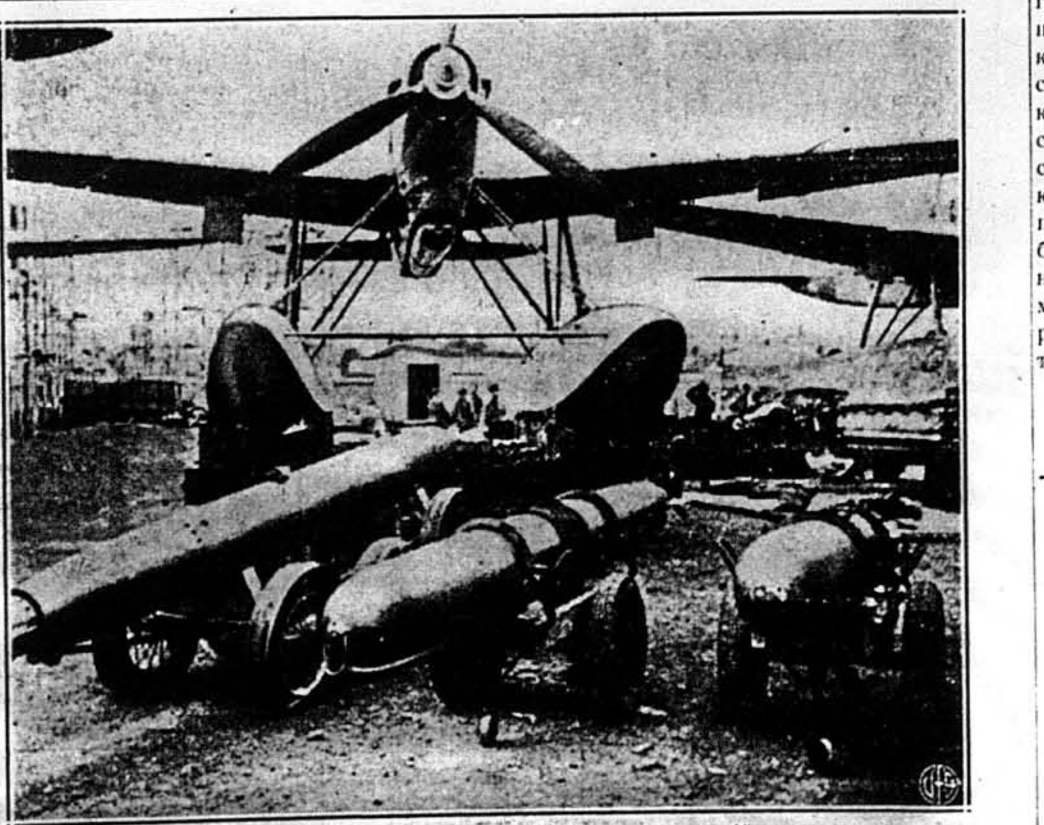
ЮТИКА, Н. Й. — Відділ 58 повідомляє своїх членів, що тому, що на річних зборах, котрі відбулись у грудні 1942, не було досить членів, вибір нового уряду відложено на 9. січня в 3. годині пополудні, в церковній гали. Тому є важним, щоби всі старші члени були на цих зборах та вибрали уряд. Також просимо члениць прийти на збори, бож вони становлять майже половину членства відділу. — М. Доңавік, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. січня, в год. 1:30 попол., в Укр. Роб. Домі, 2965 Карпентер ул. Просимо членів явитись на збори і вирівнати свої затягнені вкладки. Буде також річний звіт всіх урядників. Уряд на 1043 рік зістав той самий, що минулого року. — П. Андрущків, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 9. січня, в год. 7:30 ввечір, у парохіяльній салі, 4950 Савт Павліна ул. Просимо членів прийти на збори. Також просимо всіх членів, що закупили воєнні бонди, без ріжниці де, відписати серію і число та суму і подати на зборах секретареви. Зазначуємо, що нікого особисто не будемо упоминати, а тільки просимо про загальну суму для рекорду як стопроцентові покупці. Buy U. S. War Bonds. — За уряд: Василь аган, предс.; Григорій Гаврилюк, кас.; Петро Жовнірчак, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що на річних зборах вибрано такий уряд на 1943 рік: О. Іванців, предс.; С. Васьків, заст.; Д. Базів, кас.; Г. Підскальний, секр.; М. Луцишин, заст.; І. Скробач мол., І. Непорадний, І. Мішанець, контрольори; Ф. Челядин, І. Скробач, дозорці хорих. Наступні збори відбудуться в неділю, 10. січня, на котрі обовязково всі місцеві члени мають явитись. Позамісцевих членів просимо присилати свої вкладки на час і що місяця. — О. Іванців, предс.; Д. Базів, кас.; Г. Підскальний секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбудуться в суботу, 9. січня, в годині 7:30 ввечір, 1314 Розел ул. Взиваємо членів і члениць прийти на збори, бо є важні справи до викінчення. Новий уряд вибраний на рік 1943: С. Береза, предс.; І. Ошуст, кас.; А. Андрійців, секр.; Ксеня Паредовська і Катерина Маслій, контрольорки. Приходіть на збори і приведіть нових членів, вписуйте свої діти до У. Н. Союзу та подайте секретареви за скільки ви купили бондів. — А. Андрійців, секр.

ДЕРЖАВИ ОСІ ЗАБУЛИ ДЕЩО В ПОСПІХУ.—Американські війська ударили з такою скорістю на Північну Африку, що війська держав Осі не мали часу забрати зо собою багато воєнних матеріялів. Американці забрали літаки й торпеди на майдані морських літаків у заливі Арзеу.

Жіноча Сторінка

Невеселе Різдво

Коли цьогорічний американський „Christmas" мав на зверх деякі признаки веселости, то хиба у такому розумінню, як говоримо про веселість чоловіка, що з журби випе чарку і під її впливом сміється та розказує дотепи, забувши на хвилю про своє горе. Бо що з цього, що люди обдаровували себе, подарунками, відвідували родину, приятелів та розривкові підприємства, більше навіть, як минулих літ? І що з цього, що тріщали залізниці від подорожних, не зважаючи на заклики влади сидіти дома, та що, люди випили та зїли зі святочного стола так обильно, як це бувало минулих літ?

Свята були таки сумні. Невиносимо сумні. Це, що виходило з святочного життя на зверх, — було радше похміллям, або родом заправи на ще тяжчі, ще темніщі грядучі дні. Бо чи міг хто надовго держатися у безжурному настрою, остеречи себе перед невеселими думками, коли глядів на довгу чергу сірих військових одностроїв, на молоді лиця, з яких так багато призначених на це, щоб недіждатися найближчого Різдва!

А скільки домів, де вже не стало когось з найближчих, або хоч хто й живе — то далеко від хати, у незнаних краях, невиносимому кліматі, серед таких трудів, що нам і повірити тяжко, як людський організм може перенести стільки. І хоч як неборонилиб себе — пригадка заколотить кожну радість та витисне сльозу навіть у такій хвилині, коли ми за всяку ціну хотілиб її заховати під повікою.

Але всеж — американським святам товаришать хочаб зовнішні обставини, які дають людям дещо нагоди відірвати себе від тяжкої дійсности. Вільний від праці день, можність піти до церкви, стрінути близьких чи шукати розривки. Врешті усі матеріяльні додатки та прикраси, що йдуть вслід за святами. Коли поглянемо на ялинку, вінки на дверях, різдвяні світла у вікнах, чи людей, обвантажених взористими коробками — життя виглядає незмінене, а наш настрій кошмарним сном. І позбуваємося його, рад-не-рад, даючи місце позірній безжурности святкування.

Створити у хаті на наш Свят-Вечір та Різдво святочний настрій — буде цього року тяжче ніж колинебудь було. Кругом нас звичайний робочий день. І то у цього роду обставинах, де й виручити нема кому, а одним рукам треба зробити це, що колись робили дві пари. Рідня розбита: хто у війську, хто на оборонній роботі, а ці, що остали, мають менше як коли нагоди провести спільно час, бо усюди поспіх, обовязки, відповідальність. Люди працюють у день і ночі. Скільки є хат, де у цей сам ранок хтось з родини снідає перед роботою, а другий обідає по нічній „шихті" — діти йдуть до школи, коли батько кладеться спати, та виходить до праці, не маючи нагоди перекинутися з ними кількома словами. Це все обставини, на які не маємо впливу, і коли вони не дозволяють нам святкувати нашого Різдва так, як це наказує нам привязання до прадідної віри, звичаїв та почування для найближчих — ніхто не зробить нам викидів за це, немов занедбуємо якийсь важний моральний обовязок.

Але як нема цих перешкод — старайм ося за всяку ціну зробити у хаті Свят-Вечір, чи відсвяткувати наше Різдво так, як звикли минулих літ. Більше, чим колинебудь відчуваємо у часі війни потребу таких спільних свят, у яких можна найти джерело нервового відпруження, духової рівноваги та чуттєвого опертя об щось близьке, рідне. Скільки такої нагоди приносять Різдвяні Свята! Спільна Свята Вечера з традиційною їдою, звичаями; як багато значить у таку хвилю, як сьогодня коляда — пісня, що пориває мельодійністю, спокоєм та підносить духа! Хоч наше Різдво не дасть нагоди до широких та гучних зібрань-забаяв, але внесе багато настрою, спокою і віри між близьких, що зберуться разом з нами святкувати. Хто зна, що принесе наступний рік. Коли сьогодня ми ще всі разом, живі, здорові, неголодні — дякуймо за це небесам та просім кращої долі для цих наших братів, що стрічають Різдво у голоді, холоді та під тяжким невільницьким кнутом. Колиб це була лиш одна - одинока ціль святкування нашого Різдва у цьому році — то вона варта цього, щоб не зважаючи на всі перешкоди воно таки прийшло у нашу хату у шанованому, святочному вигляді.

Клявдія Олесницька.

УСПІХ ПАНЦИРНИКА.

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоди подав до відома про осяги одного американського панцирника в битві з японськими кораблями. Назви панцирника з певних причин не подано, лише подано назвище капітана, що ним командував. Капітаном є молодий Томас Лі Ґеч. Цей панцирник у битві біля Ґвадалканалу пустився в самий осередок японських кораблів і затопив чотири з них. Проти нього вилетіла хмара японських літаків, з котрих він знищив 32.

В АНГЛІЇ НЕВДОВОЛЕНІ З АФРИКАНСЬКОЇ КАМПАНІЇ.

ЛОНДОН. — „Дейлі Мейл", часопис каже в передовиці, що в Англії панує поважне невдоволення з поступу африканської кампанії. „Виходило би", каже стаття, що ми від 5. грудня ведемо тільки дефензиву та що нема найменших познак, що ми посунемося вперед у найближчій будучности".

РАДІ ПОБАЧИТИ АНГЛІЮ. Перші жінки з американського Жіночого Допомогового Корпусу Армії, що прибули до Англії. Від лівої руки до правої: другі лютенанти: Марта Роджерс, Меті Пинет, Рут М. Бригз, Ілейн Дрезмал і Луіс Андресон.

Війна й Діти

Від якогось часу й виховники й „суспільні робітники" помітили в Америці поважне заломання дисципліни шкільної дітвори. Зчасом це заломання прибрало дійсно застрашаючі розміри. Були часті випадки нападів дітвори на вчителів та інші подібні прояви дітвацького рознуздання. Дійшло до того, що багато справ треба було віддати в руки поліції й судів. Почалися слідства й розправи. Наконець справа набрала такого розголосу, що під натиском публичної опінії встановлено урядові комітети виховників для студій над питанням молодечої розпущености. В Ню Йорку повстали аж два такі комітети, які мають розслідити справу й подати публиці свої висліди.

Поки слідство буде покінчене, вчителі й „суспільні робітники" звертають увагу на те, що подібні вибухи школярського терроризму в публичних школах переживала й Англія, а переживала цей обяв на початку війни. З того вони й роблять догад, що явище школярського терроризму тісно звязане з війною.

Пояснюють цей звязок тим, що війна викликує стан надзвичайного душевного напруження, клопотливости, непевности й неспокою так в родині, як в широкій суспільности і цей стан мусить відбиватися й на дітях.

Живі докази цього напруження помітно передовсім серед доростаючих дівчат. У нюйорських судах наприклад поважно зросло число таких дівчат, що через різні причини попадають перед суд. За перших 10 місяців 1942 року було таких випадків на 24 проценти більше, ніж за перших 10 місяців 1941 року.

Товариство Громадянської Служби, яке займається обсервуванням таких суспільних обявів, добачує докази напруження в родині під впливом війни й каже, що число родин, так діткнених, повинно заставити громадянство занятися це справою. „Суспільні робітниці" кажуть, що Америка в цьому зглядi може навчитися немало з досвіду Англії та що вона, йдучи за її приміром, повинна збільшити всі ті сили в громаді, що працюють для здоровля, розривки, суспільної обслуги або родинних порад, а які можуть поправити або запобігти цим новим тенденціям.

Того роду громадські встанови дивляться на біжучі прояви школярської розпущености як на такі, які вимагають не вмішування поліції або судів, але заведення певних поправок у родині й громаді. Власне тепер треба збільшити ті приспосіблення для ведення й суспільного зрозуміння шкільних дітей.

Звертають вони теж увагу на те, що вчителі нині є перепрацьовані з одного боку працею в більших клясах, а з другого боку різними роботами поза годинами навчання, і через те не можна від них ждати щоби вони без зовнішної помочі дійшли до коріння лиха. Вчителеві до помочі повинні станути ці встанови, що займаються розвязкою клопотів в родинах й громаді. Очевидно, передовсім треба збільшити вживання тих суспільних і психіятричних приспосіблень у шкільній системі.

Щоби вчителям помогти розвязувати подібні питання, треба очевидно в першу міру знадобити їх відповідним знанням, бо без такого знання вчителі не потраплять навіть уживати тих приспосіблень, які для таких проблем існують. Дехто піднімає думку, щоби в кожній школі на кожному засіданні збору вчителів засідала людина, яка розуміє цю справу докладно й яка потім могла би брати участь у зборах суспільних агенцій.

Вся ця дискусія виходить зо заложення, що питання забігти розвоєві злочинности серед нинішньої молоді є важливим завданням, яке паде на плечі тих, що відповідають за формування майбутнього життя грядучого покоління. Тільки при такім серіознім трактуванні справи можна сподіватися, що ці перші признаки труднощів з дітворою буде можна полагодити.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КІМПБЕЛ, О. — Тов. Сокіл, від. 218, на річних зборах 13. грудня вибрало такий уряд на 1943 рік: М. Бурий, предс.; Н. Корецький, заст.; С. Стахура, кас.; Н. Нановський, заст.; М. Стахура, секр.; С. Андрійцьо, заст.; контроля: В. Білан, С. Андрійцьо, М. Сорока; дозорці хорих: М. Вітишен, Й. Сорока; до прапорів: Й. Стахура, А. Дрозда; Й. Сокіл, дверник. Тов. відбуватиме збори що друга неділя в місяці в У. Н. Домі, 165 Ґордин ул. Новий уряд взиває всіх своїх членів приносити свої місячні вкладки на збори, а не носити по хатах. Члени, котрі довгують, коли не вирівнають своїх залеглостей на перших зборах 10. січня, будуть суспендовані. — За уряд: М. Бурий, предс.; С. Стахура, кас.; М. Стахура, секр.

ГОЛІЙОК, МАСС. — Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 52, відбудуться в неділю, 10. січня 1943, в годині 1:30 пополудні, в Литовськім Клюбі, 330 Парк ул. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на час і вислухати звіту уряду і контр. комісії за 1942 рік. Буде вибір уряду на 1943 рік і інші важні справи до полагодження. Членв, котрі закупили воєнні бонди, прошу з зголосити до секретаря на яку суму закупили бондів. — За уряд: І. Прощишин, предс.; І. Бабець, кас.; Д. Хрупалик, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Місячні збои Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 338, відбудуться в неділю, 10. січня, в Українській Ґали, 213 Скунмекер Евеню. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо контр. комісія здасть справоздання за 6 місяців. Також буде вибір нового уряду. — Ілько Фаль, предс.; Афтан Чайка, кас.; Микола Куць, секр.

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 421, відбуде збори 9. січня 1943 в Українській Ґали на Проспект ул. в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас.; П. Чеснік, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — На річних зборах Тов. Любов, від. ..., по справозданню уряду, члени бути дуже заінтересовані тим, що під теперішну пору з членів знаходиться 21 у збройних силах Америки. Ухвалено ще купити Воєнних Бондів на $500. Вибрано такий уряд на рік 1943: Михайло Дубас, предс.; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, сек.; просірочна комісія: Михайло Рибак, Вас. Стриковський, Пилип Мамчур; надзирателі хорих: Софрон Гаймага, Теодор Заболотний. Також ухвалено влаштувати 40-літний ювилей Товариства. Вирішено ще багато справ, що певно вийдуть в користь членам. — Теодор Малик, секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. — Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, відбулись 12. грудня. Вибрано такий уряд на рік 1943: Микола Московіта, предс.; Василь Ґеба, заст.; Григорій Монастирський, кас.; Дмитро Стичак, заст.; Теодор Соколовський, секр.; Микола Слободзян, заст.; Роман Федірко і Петро Валиґа, комітет хорих; Стефан Дзера і Антін Кривий, контрольори. Наступні збори відбудуться в суботу, 9. січня, в годині 7:30 ввечір. Просимо членів і членицЬ приходити часто на збори і платити на час свої місячні вкладки. — Теодор Соколовський.

ТАРЗАН, ч. 694. Час завертає взад.

Як почало смеркатись, пустився рясний дощ. Зголоднілі втікачі почали звивати свої вудки, збирати зловлену рибу і вертати до табору.

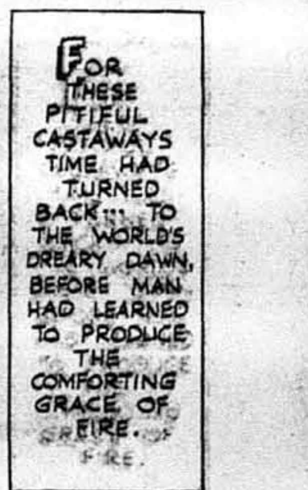

„Івето!" — закликала Даріна. „Звари но мою рибу, так як я це люблю!" „Ти їстимеш свою рибу сирою", втрутилась старушка Ейкерс. „Нема вогню для варення".

Даріна тепер зрозуміла в чім річ. Вона відповіла старушці: „Ви піонірка. Хіба ви не зумієте викресати вогню потираючи два куски дерева, чи що інше?"

„Ні кусочка дерева сухого. Як довго падатиме дощ, годі буде щось сухе знайти", відповіла сумно старушка. Для тих нещасних втікачів, здавалось, час завернув взад.